

QUEER STUDIES

Mgr. Michal Bočák, PhD.

Predmet oboznamuje s teoretickými východiskami i praktickými technikami potrebnými na dôslednú dekonštrukciu diskurzov pohlaví, genderov a sexualít v súčasnej západnej kultúre. Osobitne sa zameriava na vzťahy dominantných a alternatívnych pohlavno-genderovo-sexuálnych subjektivít/identít/subkultúr a na analýzu diskurzívnych praktík ustanovujúcich hegemoniu dominantných foriem pohlaví, genderov a túžob. Cieľom kurzu queer studies je, cez spoznávanie kritického myslenia inakostí, rozvíjanie schopností interpretovať kultúru z alternatívnych (nielen, ale osobitne minoritných) perspektív a hlbšie prenikanie do podstaty diskurzívnej moci.

základné informácie o predmete	
kód predmetu	1ISJMm/QUEER/11
akademický rok	2011/2012
študijný program	masmediálne štúdiá
stupeň štúdia	bakalársky/magisterský
zaradenie v OŠP	všetky ročníky, zimný semester
záväznosť predmetu	výberový
rozsah výučby	2 P týždenne
spôsob hodnotenia	zápočet
počet kreditov	2

KRITÉRIÁ HODNOTENIA

Zápočet z predmetu získate po splnení dvoch kritérií:

- pravidelná dochádzka na vyučovanie a
- úspešné absolvovanie záverečného kolokvia v zápočtovom týždni.

Kolokvium je preverením získaných teoretických znalostí (vrátane znalosti povinnej literatúry) a základnej terminológie; jeho časťou je interpretácia vybraných mediálnych textov z queer perspektívy.

DOCHÁDZKA

Vaša účasť na hodinách je jedným z kľúčových prvkov úspešného absolvovania predmetu. Bez akéhokoľvek postihu (a nutnosti vysvetľovania) môžete využiť tri (3) absencie. Ak tento počet prekročíte, predmet nebudete môcť absolvovať (automaticky získate celkové hodnotenie FX), takže odporúčam šetriť si absencie pre prípad reálnej potreby.

V prípade, ak sa u vás vyskytnú závažnejšie zdravotné problémy, informujte ma, prosím, ak vám to váš zdravotný stav dovoľuje, čo najskôr – v tomto prípade, samozrejme, nájdeme náhradné riešenie, akonáhle budete opäť pripravený/á študovať. Ak prídete na hodinu neskôr než 10 minút po jej oficiálnom začiatku, považuje sa to za absenciu. To isté platí pre skoršie odchody z vyučovania.

PRIPRAVENOSŤ A PARTICIPÁCIA

Napriek tomu, že predmet je koncipovaný ako prednáška, vyžadujem priebežnú prípravu na každú hodinu. Vašou úlohou je vopred (t. j. pred vyučovaním) sa oboznámiť s požadovanými (aj ďalšími s témou súvisiacimi) zdrojmi a byť pripravený/á náležite sa zapájať do diskusie o nastolenej téme (pri príprave sa riadte rámcovou náplňou prednášok a mojimi upresňujúcimi pokynmi).

Základom dobrej diskusie sú okrem znalosti témy a schopnosti podložené argumentovať vzájomná slušnosť a rešpektovanie partnerov v rozhovore (aj pokiaľ prezentujú protikladné názory). Tak ako kdekoľvek, ani na svojich hodinách netolerujem prejavy akejkoľvek neznášanlivosti, najmä vo vzťahu k pohlavným, gendrovým, sexuálnym, etnickým, rasovým, triednym inakostiam.

ŠTUDIJNÉ MATERIÁLY

Predmet vyžaduje priebežné a systematické štúdium povinných textov. Povinné študijné texty sú uvedené pri témach jednotlivých stretnutí. Nie vždy ich pokrývajú úplne, takže sa očakáva vaša príprava s pomocou doplnkových zdrojov. V prípade nejasností, samozrejme, neváhajte hľadať vysvetľujúce a dopĺňajúce informácie v ďalších knihách, časopisoch a na webe.

Linky na vybrané študijné materiály budú sprístupnené v sekcii *Výučba – Zima – Queer Studies* mojej pracovnej stránky michalbocak.weebly.com. Študijné materiály sú zaheslované (pdf, zip-archívy); heslá vám rozošlem na vaše mejlové adresy. **Upozornenie!** Všetky materiály sú určené výhradne na vaše študijné účely. Heslá nesmiete poskytnúť tretím stranám. Za zverejnenie hesiel či iné sprístupnenie materiálov vami tretím stranám neručím. Webstránku predmetu pravidelne navštevujte – budem na nej zverejňovať aktuálne pokyny.

ĎALŠIE UPOZORNENIA A INFORMÁCIE

Predmet *Queer Studies* sa do veľkej miery zameriava na interpretáciu ľudskej sexuality v jej rozmanitých podobách, osobitná časť mieri na interpretáciu mediálnej produkcie s uvedenou tematikou. V snahe nezahmlievať obsah štúdia budem v prípade potreby (ako analytický materiál) využívať explicitný jazyk, ako aj sexuálne explicitné mediálne texty (napr. pornografia). Predpokladám, že zápisom na predmet beriete na vedomie jeho obsah; napriek tomu – ak sú vám rozprávanie o niektorých témach či sledovanie určitých obsahov nepríjemné –, prosím, vopred mi to oznámte a dohodneme sa na možnostiach vášho absolvovania konkrétnych stretnutí.

Keď vchádzate do vyučovacej miestnosti, vypnite si mobilné telefóny alebo aspoň zvuky (aj vibračné zvonenie); budem dodržiavať to isté. Nevenujte sa počas hodiny inej činnosti (esemesky, internet, príprava na iné hodiny a pod.). Zhotovovať akékoľvek záznamy (zvukové, fotografické, audiovizuálne) je na Prešovskej univerzite v Prešove bez predchádzajúceho súhlasu vyučujúceho zakázané. Na hodine môžete jesť a piť; nebudte však nadmieru hluční. Pri porušení týchto podmienok vás môžem požiadať, aby ste učebňu opustili s tým, že vylúčenie z hodiny sa vám započíta ako absencia. Na krátke opustenie vyučovacích priestorov (WC, užitie lieku a pod.) máte, samozrejme, nárok bez opýtania.

Ak jestvujú závažné okolnosti, ktoré vám bránia venovať sa štúdiu v plnej miere (napr. pohybové obmedzenie, dyslexia, náhle zhoršený psychický stav a pod.; nie pracovný úväzok či iné súkromné aktivity) a o ktorých by som, podľa vás, mal vedieť, bez obáv ma o nich môžete informovať. Tieto informácie ostanú dôverné. Situácii môžeme po vzájomnej dohode prispôbiť charakter vašej prípravy.

RÁMCOVÁ NÁPLŇ STRETNUTÍ

1. Divný koncept: queer ako dynamický, fluidný pojem vzpierajúci sa definícii. Queer theory a queer studies. Queer media studies. Pohlavie (sex), gender a túžba (desire): dôsledky interpretácie Judith Butler. Ako pohlavie, gender a túžba konštruujú subjekt: Eve Kosofsky Sedgwick.
2. My a Oni/y: politika identity ako prostriedok esencionalistickej normalizácie minoritných sexualít. Existuje queer identita?
3. „Teplé miestečka“: gayské a lesbické komunity. Identity sociálne akceptované vs. konzumné.
4. Ako ľahko skalpel lieči psyché: transgenderové prechody.
5. Život „medzi“ pre „to medzi“ (nohami): intersex.
6. Opäť queer: tentoraz ako nie-gay, nie-lesba (nie-hetero, nie-bi...).
7. Jediná správna, bez výhrad: ako funguje hegemonia heterosexuality?
8. Fiktívna filmová a televízna produkcia a queer. Mainstreamová gayská a lesbická filmová a televízna produkcia. Alternatívna gayská a lesbická filmová a televízna produkcia = queer produkcia (?).
9. Reality TV (dokumentaristika) a queer.
10. Porno – diskurzívny priestor re/definície identít. Alternatívne pornografické produkcie.

QUEER ČÍTANIE

- Bočák, Michal: *Porno, metro, sporno: súčasná gay/queer kultúra a heterosexuálne maskulinity*. In: Topinka, Daniel – Zahradka, Pavel – Foret, Martin – Fafejta, Martin – Hrabal, Jiří (eds.): *Kultura – Média – Komunikace Speciál 2/2009*. (Vyprávění – identita – difference. Vybraná témata kulturních studií.) Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 121 – 142.
- Butler, Judith: *Subjects of Sex/Gender/Desire*. In: Butler, Judith: *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. 2. vyd. New York, London: Routledge 1999, s. 3 – 44. [možno použiť slovenský preklad: *Trampoty s rodom: feminizmus a podryvanie identity*. Bratislava: Aspekt 2003. 222 s.]
- Butler, Judith: *Critically Queer*. *GLQ: A Journal of Lesbian & Gay Studies*, 1993, 1, č. 1, s. 17 – 32. <http://www9.georgetown.edu/faculty/irvinem/theory/JudithButler-CriticallyQueer-1993.pdf>
- Cviková Jana – Juráňová, Jana – Daučíková, Anna – Kobová, Lubica (eds.): *Lesby-by-by : aspekty politiky identít*. Bratislava: Aspekt 2004. 444 s.
- Hall, Donald E.: *Queer Theories*. Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan 2003. 214 s.
- Davis, Glyn – Needham, Gary (eds.): *Queer TV: Theories, Histories, Politics*. Abingdon, New York: Routledge 2009. 190 s.
- Dixon, Wheeler W.: *Straight: Constructions of Heterosexuality in the Cinema*. New York: State University of New York Press 2003. 204 s.
- Dyer, Richard: *The Culture of Queers*. London, New York: Routledge. 244 s.
- Halperin, David M.: *The Normalization of Queer Theory*. In: Yep, Gust A. – Lovaas, Karen E. – Elia, John P. (eds.): *Queer Theory and Communication: From Disciplining Queers to Queering the Discipline(s)*. *Journal of Homosexuality*, 2003, 45, č. 2 – 4, s. 339 – 343.
- Marcus, Sharon: *Queer Theory for Everyone: A Review Essay*. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 2005, 31, č. 1, s. 191 – 218.
- Rubin, Gayle S.: *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*. In: Parker, Richard – Aggleton, Peter (eds.): *Culture, Society and Sexuality: A Reader*. London, Philadelphia 1999, s. 143 – 178.
- Sedgwick, Eve Kosofsky: *Tendencies*. London: Routledge 1994. 277 s.
- Spargo, Tamsin: *Foucault a teorie podivného*. Praha: Triton 2001. 80 s.

QUEER WEB

- *AfterEllen.com*
- *AfterElton.com*
- *An Encyclopedia of Gay, Lesbian, Bisexual, Transgender, & Queer Culture.* <http://www.glbtq.com/>
- *Chandler, Daniel: Gay Interest Films on Video and DVD.* http://users.aber.ac.uk/dgc/Gay/gay_film.html
- *Queer Cinema / Representation of Gay, Lesbian, and Transgendered People in Film and TV.* <http://www.lib.berkeley.edu/MRC/GayVid2.html#gaymovies>
- *QCinema: Queer Film Reviews and Queer People in Film.* <http://www.qcinema.com/>

Ďalšie užitočné linky (aj s komentárom) sú dostupné aj [na mojej stránke](#).

KONTAKT

michal.bocak@gmail.com

WEB

michalbocak.weebly.com

KONZULTÁCIE

utorok 12,30 – 13,30

streda 17,00 – 18,00 (č. 281)

Prípadné konzultácie mimo konzultačných hodín len po predchádzajúcej vzájomnej dohode mejlom.
Na mejly poslané v piatok poobede a cez víkend odpoviem najskôr v pondelok doobeda.

Na tento dokument sa vzťahuje licencia Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported,
dostupná na <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>.